

АНАЛІЗ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Україна має значні можливості для розвитку: родючі ґрунти, великий науковий потенціал тощо. Але є чинники, які стримують розвиток промисловості та економіки країни в цілому. Проведемо оцінку і аналіз діяльності підприємств України.

По-перше, варто відмітити, що кількість суб'єктів господарювання в 2019 р. в порівнянні з 2010 р. знизилась на 11,09 %, це пояснюється скороченням фізичних осіб-підприємців на 13,52 %. Отже вони складають значну частину (в 2019 р. – 80,4 %). Протягом 10 років ми спостерігаємо зниження кількості найманих працівників на 16,3 %. Ця тенденція, на нашу думку, є негативною. І першим кроком для поліпшення ситуації, що склалася, ми вважаємо, є стимулювання та підтримка національного бізнесу.

Високий рівень доданої вартості стає необхідною умовою досягнення підприємствами стійкого ділового успіху та одним із важливих чинників конкурентоспроможності. Згідно статистичних даних валовий внутрішній продукт формується, перш за все, за рахунок діяльності великих та середніх підприємств. В 2019 р. в порівнянні з 2013 р. додана вартість за витратами виробництва зросла майже в 2,4 рази (на великих підприємствах). Але потрібно більш детально проаналізувати, з чим пов'язано зростання (вплив інфляції чи пожвавлення виробництва). В Україні є високий сировинний потенціал, але як бачимо сировина активно експортується (зерно, олія тощо). Частка сільськогосподарської продукції та продовольства в загальному обсязі українського експорту склала 45 % або \$ 22,2 млрд. Тобто є резерви для виробництва для внутрішнього та зовнішнього ринку. І в цьому ми бачимо

перспективу розвитку, так як державі вигідно, щоб на її території виготовляли товари глибокої переробки.

Обсяг виробництва продукції (товарів, послуг) за період 2013-2019 рр. мав тенденцію до зростання (2,69 разів). Витрати на виробництво продукції (товарів, послуг) із зрозумілих причин найвищі на великих підприємствах. В 2019 р. в порівнянні з 2013 р. зросли в 2,37 разів. Найбільшу питому вагу складають матеріальні витрати та витрати на оплату послуг, використані у виробництві (71-75 %). Як бачимо зростання обсяг виробленої продукції співпадає з підвищенням витрат.

Найбільший абсолютний фінансовий результат до оподаткування у 2019 р. отримали підприємства промисловості (166 753,2 млн. грн.), на другому місці – оптова та роздрібна торгівля, ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів (129 113,3 млн. грн.), на третьому – сільське, лісове та рибне господарство (94 041,4 млн. грн.). Але якщо розглядати у питомій вазі (тобто кількість підприємств, які отримали прибуток у загальному обсязі підприємств), то бачимо іншу картину. Найбільша кількість суб'єктів господарювання, яка отримала прибуток – це сільське, лісове та рибне господарство (83,1 %), оптова та роздрібна торгівля, ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів посіла друге місце (77,1 %), на третьому місці опинилося будівництво та транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність (73,8 %). Як бачимо промислові підприємства, хоча і отримали більше прибутку, в своїй більшості збиткова. Абсолютна величина прибутку сама по собі не має великого значення, більшу інформативність надають відносні показники (рентабельність, питома вага тощо) [1].

Протягом десяти років кількість підприємств, які отримали чистий прибуток, збільшилось (в 2010 р. – 57,3 %, в 2019 р. – 73,6 %). В 2013-2015 рр. витрати перевищували доходи, в результаті підприємства отримали збиток.

В 2020 р. Україна за оцінкою країн по сприятливості умов введення бізнесу займала 64 місце, поступившись Індії (63 місце), Румунії (55 місце), Марокко (53 місце), Молдова (48 місце) тощо. Кращі позиції країна мала за

критеріями: отримання дозволу на будівництво (20 місце) та отримання кредиту (37 місце). Реєстрація підприємства та власності, на думку фахівців, потребує вдосконалення (61 місце) [2].

На нашу думку є правильною ідея про вивчення і використання досвіду інших прогресивних країн. Наприклад, США, захищає внутрішнього виробника шляхом введення імпортних мит. Зокрема, з 2018 р. 25 % на імпорт сталі і 10 % на імпорт алюмінію, 10 % на літаки Airbus для підтримки американського Boeing, 25 % на ряд сільськогосподарських продуктів (вино, сир, олію тощо).

В Китаї уряд відкрито захищає національного виробника. Промисловості видаються субсидії, податками обмежується імпорт, або просто вводиться його заборона по цілій групі товарів. Завдяки таким інструментам в 2000-2019 роках експорт Китаю виріс в чотири рази, а в 2009 р. ця країна обігнала Німеччину.

У 2019 р. Німеччина затвердила Національну економічну стратегію до 2030 р. з жорсткими протекціоністськими заходами. Вона полягає в обмеженні імпорту і в просуванні німецьких компаній-гігантів на міжнародному ринку. Також існує програма стимулювання економіки на \$ 153 млрд., яке включає: зниження ПДВ з 19% до 16%, фінансування дослідницьких проектів, компенсацію зростання цін на електроенергію для промисловості [3].

Ми простежуємо головну ідею – це захист і підтримка національного виробника. А вже як це буде здійснюватися залежить від природних ресурсів країни, технічних можливостей підприємств і грамотних управлінських рішень.

Список використаної літератури:

1. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 10.02.2021).
2. Рейтинг Світового банку “Doing Business”. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=05376d6c-3772-4027-ac6f-73e33e2905a8&title=DoingBusiness2019> (дата звернення 11.02.2021).
3. "Щодо тенденцій у зовнішній політиці нового уряду Німеччини". URL: <http://old2.niss.gov.ua/articles/1453/> (дата звернення 11.02.2021).